

7. Про загальну середню освіту : Закон України від 13.05.1999 р. № 651-ХІV [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14>

*Рудик Карина Сергіївна,
студентка освітнього рівня «бакалавр»,
спеціальність «Менеджмент»,
спеціалізація «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ*

ДОСВІД КРАЇН КАРИБСЬКОГО РЕГІОНУ В ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ ПРОГРАМ МВФ

МВФ представляє собою міждержавну багатосторонню організацію, яка має статус спеціалізованого закладу Організації Об'єднаних Націй. МВФ стежить, головним чином, за функціонуванням міжнародної валютної системи, валютною політикою і політикою міжнародних курсів країн-членів, а також за дотриманням ними кодексу поведінки поводження в міжнародних валютних відносинах, включаючи надання допомоги країнам-членам шляхом короткострокового кредитування у випадках ускладнень, пов'язаних із платіжним балансом. Підготовка до співпраці України з МФО розпочалася у 1992 р. з підписання Закону «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» [1; 2].

Країни карибського регіону — Домінікана, Барбадос, Гаяна, Тринідад і Тобаго та Ямайка — виступали реципієнтами допомоги МВФ, що робить їх подібними до України, співпраця якої з даною інституцією триває ще з моменту набуття країною незалежності. Слід відзначити, що у 70-х роках МВФ надавав фінансову підтримку країнам, що мали негаразди з платіжних балансом та зовнішнім боргом. Так, до тригерів боргової залежності Н. Резнікова відносить дефіцит поточного платіжного балансу, бюджетний дефіцит, нестачу власних заощаджень для інвестицій і економічного розвитку [3, с.5]. МВФ автор ідентифікує як актора боргової залежності. Тим самим Н. Резнікова змінює наголос у визначенні предмету діалогу між країною та інституцією, виходячи з того, що продукування правил взаємодії в глобальному просторі передбачає наявність тих, хто сповідуватиме задеклароване іншими, а тому членство в будь-якій організації має своїм наслідком визнання права інших у прийнятті рішень [4, с.9; 5, с.7].

Метою надання підтримки була допомога у вирівнянні платіжного балансу. Фонд вимагав натомість проведення структурних реформ, які зумовили б економічне зростання. Важливо, що того часу існувало дві головні програми фінансування країн від МВФ - кредити Stand-by та Механізм

розширеного кредитування (Extended Fund Facilities, EFF). Перший передбачав короткострокове кредитування для вирівнювання балансу, а другий - надання коштів на довші періоди на спеціальних, спрощених умовах повернення.

Існувало кілька причин, які зумовили необхідність отримання Ямайкою допомоги ззовні. Розглянемо історичну ретроспективу. Так, наприкінці 70-х років визрів хронічний дефіцит платіжного балансу, що виник через нафтові кризи та зниження прибутку від продажу бокситів. У намаганні відновити існуючі раніше рівні розвитку, уряд почав шукати гроші у зарубіжних кредиторів. Після невдалого намагання раціоналізувати постачання, країна зазнала значного скорочення торговельного балансу. Так, у 1977 році резерви склали 30 млн. доларів, у той час як двома роками раніше, у 1975, країна мала 120 млн. доларів запасів. У 1987-1988 відбулася девальвація ямайського долара на 95%. До того ж мало місце швидке зростання рівня зовнішнього боргу, що у 1989 році склав уже 125% від ВВП.

З огляду на ці проблеми визріла необхідність у допомозі з-за кордону. У 1979 році Ямайка стала першою країною карибського регіону, що отримала допомогу від МВФ. Вона продовжувала отримувати її безперебійно з 1979 по 1996 рік. Допомога включала 5 програм stand-by, а також три програми розширеного кредитування МВФ.

На вимогу МВФ на початку 80-х років уряд Ямайки запроваджував такі заходи: контроль відсоткової ставки, вибіркове надання кредитів, запровадження вимог до активів та їх ліквідності. Кілька разів девальвовано національну валюту з метою підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки. Було також приватизовано низку державних установ - банки, готелі, інфраструктурні будівлі, засоби комунікації. Поліпшено ефективність діяльності інших установ.

У період з 1984-1986 уряд країни ініціював низку значних скорочень рівня витрат на державний сектор, звільнивши близько десяти тисяч держслужбовців. Уряд також зменшив надання різного роду субсидій. Було збільшено гарантійні забезпечення. Проблеми платіжного балансу існували й у 90-х роках. Зростання було дещо призупинено через падіння експорту бокситів та цукру, що були основними експортними товарами для Ямайки. У 1992 році країна підписала чотирьох річну програму з надання пільг їй з боку МВФ. Метою цього був контроль за ситуацією, що склалася у платіжному балансі.

Таким чином, ямайський досвід стабілізаційних програм включав в себе великі скорочення витрат, успішні девальвації, а також приватизацію низки державних установ. Результати цього були доволі значущими, але неоднозначними: країні вдалося зменшити рівень інфляції з 58% у 1992 році до трохи менше ніж 10% у 1997. Також роки, що слідували за впровадженням стабілізаційних програм, характеризувалися значним припливом іноземного капіталу до країни, зацікавленістю інвесторів та значним фінансуванням державних програм з розвитку з-за кордону. Однак, мало місце зростання рівня безробіття. Також спостерігалось падіння експорту через надмірну залежність країни від експорту цукру та бокситів.

Бачимо, що до зазначених проблем у економіки Ямайки призвели нафтові кризи 70-і років, а також надмірна залежність країни від експорту низки товарів, ціни на які зазнавали змін (боксити, цукор). Надаючи кредити, МВФ вимагав запровадження низки структурних реформ (зменшення витрат на державний сектор, приватизація тощо), які, на нашу думку, мали як позитивні, так і негативні наслідки. Позитивом був приплив до країни капіталу та фінансування державних програм. Водночас зростання рівня безробіття було доволі відчутним у країні, що дає привід вважати, що дана стабілізаційна програма МВФ не була досконалою. Було подолано низку проблем, однак, деякі проблеми з'явилися та у свою чергу вимагали вирішення. Тому наслідки програми не можна розглядати цілком однозначно, що мають брати до уваги українські урядовці, які беззастережно виконують всі рекомендації Фонду.

Список використаних джерел:

1. Участь України у міжнародних організаціях [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. – Режим доступу:<http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations>
2. Лист про наміри 2014 року [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0360500-14/page2>
3. Резнікова Н.В. Інституційні актори боргової залежності: роль кредитно-рейтингових агентств та міжнародних фінансових організацій / Н.В.Резнікова // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 11. – С. 5.-9.
4. Резнікова Н.В. Інституційні актори боргової залежності: роль кредитно-рейтингових агентств та міжнародних фінансових організацій / Н.В.Резнікова // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 11. – С. 5.-9.
5. Резнікова Н.В. Боргові важелі макроекономічної взаємозалежності: канали впливу на економічне зростання / Н.В.Резнікова // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. - № 13. – С. 5-11.
6. Резнікова Н.В. Нові контури боргової залежності: тригери кризових проявів в умовах глобальної взаємозалежності / Н.В.Резнікова // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 15. – С. 5-12.
7. Резнікова Н.В. Проблема економічного розвитку та зростання в контексті подолання глобальних асиметрій / Н.В.Резнікова, О.А.Іващенко // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. - 2016. - Т. 21, Вип. 1. - С. 55-59.
8. Raising Resources to Finance the Post-2015 Development Agenda [Electronic resource] // Synthesis of the Johannesburg Roundtable of Experts. – 2015. – Mode of access: <http://www.socialwatch.org/sites/default/files/Africa-Financing-Post2015DA.pdf>